

לקוטי שיחות
PROJECT
LIKKUTEI
SICHOS

קבצי הערות התמימים ואנ"ש בלקו"ש חלק ט"ו שיחה א' לפרשת לך לך

קובץ הערות התמימים ואנ"ש 770 גליון מב (תשל"ו)

ג. בליקוט לפ" לך לך ש.ז. מביא ביאור המפרשים במשנה דאבות די דורות מנח ועד אברהם היו מכעיסין ובאין ואברהם קיבל שכר כולם, דהפי' ב"שכר" (אף שהיו מכעיסין ובאין) הוא שלכאו"א יש חלק בג"ע (וכדאיחא

גמרא שצויין בהע' 3). ואח"כ ממשיך בהשיחה, דאאל"פ שגם י' דורות מאדם ד נח הי' להם חלק בג"ע, כי לפי"ז נמצא שמקומם נשאר "פנו"ל. וצ"ל שיש ילוק עיקרי בין ב' העשרה דורות, שלא לו הי' חלק בג"ע ולא לו הי' לא י' חלק. ומבאר בסעיף ה' שהחילוק הוא ע"ד ב' הסוגים ברע, א' שאפשר ברר וא' שא"א לברר.

בהשקפה ראשונה אינו מוסבר: 1) סוף סוף מפורש בגמרא כנ"ל דלכל י' יש חלק בג"ע (אף כי הוא עצמו נוטל חלק בגיהנום); וא"כ מאי איכפתן אם י' דורות הראשונים היו רשעים גדולים בעבודתם (בדוגמת רע גמור), מה יבטל זה חלקם בג"ע? וא"א לתרץ שלפי הביאור בהשיחה הפי' ב"שכר" וא"א ^{ענין התורה} בפועל על עבודת ה' בפועל, שהרי פשוט שגם עשרה דורות ב' מנח עד אברהם לא הי' להם שכר בפועל, שהרי היו מכעיסין ובאיין. פשוט שזה שלא הי' אצלם רע גמור אינו מחייב שניתן להם שכר.

2) מה נוגע להקדים בהשיחה ההמשך בין משנה זו למשנה הקודמת עשרה מאמרות נברא העולם, הרי תיכף אחר הקושיא בסעיף ב' מהו ההפרש בין ב' הי' דורות הו"ל לתרץ מ"ש בסעי' ה'?

3) עד"ז אינו מוסבר מה נוגע-כאן ההסבר דהקב"ה מאריך אף עשרה יורות, דלכאורה הוא ענין צדדי בהשיחה?

4) סוף סוף אינו מוסבר לכאורה ההפרש בין ב' העשרה דורות, הרי סעיף ה' רק אומר שכך הוא, שהעשרה דורות הראשונים היו רע גמור השניים רע שאפשר לברר, אבל אינו מסביר איפוא מצינו זאת בעבודתם ע"ד שמבאר בלקו"ש ח"ג שצויין בהע' 5 עיי"ש)?

5) בהערה 25 על מ"ש בפנים השיחה שהעבודה ברע גמור הוא לאכדו שבירתו זוהי טהרתו, כותב: משא"כ בהאופן דכ"ק דשבירתן זוהי מיתתן, ולכאורה יש להבין מהו הבאוארעניש, ומאי איכפת אם כן הוא באופן דשבירתן זוהי מיתתן?

ונראה לבאר כל זה, שהכוונה בהשיחה היא, דב' הי' דורות הם נוצא בהבריאה מצד ב' הפרטים שבכוונת הבריאה, דמצד הכוונה ד"ליתן שכר טוב לצדיקים" נתהווה בעולם י' דורות שאפשר לבררם, ומצד הכוונה ד"לאבד את הרשעים" נתהווה י' דורות הראשונים שא"א לבררם. וע"ד הידוע בענין תהוה ותיקון, שמהרצון דדין לא הניין לי' נעשה התהוות דעולם התהוה, אלא שמכיוון שהרצון הוא דלא הניין לי' נעשה עולם התהוה, בנין ע"מ לסתור, היינו שאין שייך בו בירור כו' אלא שבירה וסתירה (וכהלשון: וימלך נימת). ולכן י' דורות הראשונים לא הי' להם חלק בג"ע, כי זה לא סתם שהיו רשעים, אלא שכך נבראו מלכתחילה, ע"ד עולם התהוה. ועפי"ז מובן המשך הענין מה שמביא הביאור בענין עשרה דורות דייקא, כי השלימות דמספר עשרה מורה על "בריאה" שלימה, היינו שכל בריאה היא במספר עשרה, כידוע מס' יצירה. וכן בענינינו, שרוצה לבאר שמצד ה"ונה" דלאבד את הרשעים נברא סוג של עולם התהוה, לכן גם בריאה זו הוא במספר ועשרה.

14/08/2018 09:11

ועפי"ז מובן ההדגשה בהע' 25, דאופן הא' ווי צו "שאן" עם רע הוא שבירתו זוהי טהרתו ולא האופן דזוהי מיתתו, כי האופן דזוהי מיתתו הוא רק בעולם התהוה, דשם הי' הענין דוימלך נימת, שבירת וסתירת העולם. וכן ב' דורות הראשונים שהי' בהם מעין שבירה, הביא עליהם מי המבול, שזהו"ע של מיתה ושבירה לגמרי. אבל ווי די י' דורות הראשונים שפיגלען זיך אפ בה"עולם קטן" (כמבואר בסעיף ז') הנה זהו רק עבודתו בהענינים שצריך לשלוט אותם, אבל מאחד שהוא בעולם התיקון, הרי עי"ז נעשה שבירתו זוהי (לא מיתתו כבי' דורות הראשונים ממש. אלא) תקנתו וטהרתו (תיקון)

קבוצה מלומדי השיחות

קובץ הנ"ל גליון מד

ג. בלקו"ש לך לך ש.ז. מבאר כ"ק אד"ש ההפרש בין עשרה דורות שמאדם עד נח ובין העשרה דורות שמנח עד אברהם שיו"ד דורות הראשונים היו רע גמור ובמילא לא הייתה אפשרות לבררם, לכן הביא עליהם מבול, ע"ד שבירתן זוהי תקנתן. משא"כ היו"ד דורות שמנח עד אברהם, הגם שג"כ היו רע, מ"מ היה סוג רע כזה שע"י עבודתו של אברהם בירר וזיכך את הרע, עד שתיקן את העשרה דורות וקיבל שכר כולם. ולכאן אינו מובן: אם העשרה דורות הראשונים היו רע גמור וא"א לבררם א"כ בשביל איזה תכלית נבראו? ע"ד הכלל לא ברא הקב"ה בעולמו דבר אחד לבטלה אא"כ יש בזה כוונה וא"כ מה הכוונה ביו"ד דורות הללו?

ואולי אפשר לבאר זה ע"פ המבואר בלקו"ש ח"ה לך לך (א) בנוגע לחטאים אשר מכיון שהם היפך רצון העליון הרי שבירתן זוהי תקנתן. ומבאר בהערה 79 דאף שאין דבר חוץ ממנו - מ"מ אינו שייך לומר שקליפות יתעלו וייעשו כלים לאלקות, שהרי הם היפך רצונו ית', והגילוי דאין עוד מלבדו בהם הוא [לא מצד מציאותם כמציאות העולמות דקדושה שהם מיוחדים בו ית' כ"א אדרבה] בזה שאין חופסים מקום ואין מתחשבים עמהם, ולכן שבירתן זוהי תקנתן עיי"ש. והסבר בזה הוא ע"ד מלך שנותן פקודה על עמו אז אחד שמקיים הציווי דריקט דאס אויס דעם כח פון דעם מלך אז ער איז בעה"ב, ועד"ז אחד שאינו מקיים הציווי אז מענישים אותו וואס דא דריקט זיך אויס אויך דער ענין אז ס'איז נישט שייך אזא מציאות וואס טוט היפך פון דעם מלך, וממילא מענישים אותו. ועד"ז כאן זה גופא שיש מציאות שהם קליפות ממש ואין בהם שום ענין ומבטלים אותם בזה מתבטא הכח דאין עוד מלבדו.

יהודא לייב איידלקאפ
תח"ל - 770

14/08/2018mm

קובץ הערות התמימים ואנ"ש מונטריאל גליון נג (תשמ"ז)

ד. בלקו"ש חט"ו לך לך א: מבאר ההפרש בין עשרה דורות מאדם עד נח ובין העשרה דורות מנח עד אברהם, דהעשרה דורות מאדם עד נח הוא כמו דבר שלגמרי רע, אין בו שום טוב, דדברים כאלו צריכים לאבד ע"ד "שבירתן זוהי טהרתן" וכמבואר בלקו"ת הענין של שריפת הפרה ד"פרה מרמז על מעשים רעים שהם "כאמת רע גמור מצ"ע" דלכן שורפין את הפרה כי "אין לה תקנה אלא ביטולה והעברתה מן העולם" וכן הרע של עשרה דורות מאדם עד נח הי' רע גמור וכזה רע מאבד את העולם לכן הקב"ה העביר אותם לגמרי מהעולם "הביא עליהם את מי המבול" (משא"כ העשרה דורות מנח עד אברהם זה הי' רע שיכלו להפוך לטוב לכן צריך להפוך אותם מרע לטוב וכו', ע"ש באריכות).

לכאורה צריך להבין דבהערה 7 שם כותב: ואף שנח ה'

"אומר להם עתיד הקב"ה להביא מכול לעולם אולי ישובו" ובסנהדרין (קח, א-ב): מלמד שהי' נח הצדיק מוכיח אותם כו' - מ"מ נח לא התעסק עם אנשי דורו כו' ורק כשבאו אליו ושאלו ע"ד בנין התיבה כו' אז הוכיח אותם, עכ"ל. ולפי הנ"ל דאין בהם שום מציאות טוב צ"ל מה הפי' ד"אולי ישובו" ?

וראה ג"כ בלקו"ש שם נח ג עמ' 52, "פארן מכול איז דער עולם געווען "בשפל המדריגה" ביז אז "לא הי' שייך בירור". וממשיך שם לאח"ז: "און וויקאלד אז דורכן חטא פון דור המכול, איז די וועלט אזויפיל נתקלקל געווארן ביז "ותמלא הארץ חמס" - און מצד וועלט גופא איז דאן ניט געווען קיין אפשריות אויף בירור ועלי', [וואס דאס איז אויך א טעם פנימי וואס די תוכחה פון נח'ן און זיין ווארענונג ... "הקב"ה מביא עליכם את המכול" האט דער דור המכול ניט מעורר געווען צו תשובה]".

ולפי הנ"ל דלא שייך בהם בירור וכו! ועוד יותר שלכתחלה לא הי' שייך בהם בירור אי"מ מה נח הי' צריך להוכיחם כנ"ל ? ויל"ע. *

הת' לוי יצחק הבר

קובץ הערות וביאורים אהלי תורה גליון שסה (תשמ"ז)

ב. בלקו"ש חט"ו לך לך א', מבאר כ"ק אדמו"ר שליט"א החילוק בין העשרה דורות מאדם עד נח שהביא עליהם את מי המבול והעשרה דורות מנח עד אברהם שאברהם קבל שכר כולם. שאף ששניהם היו מכניסין ובאים מ"מ וזלה"ק בסעי' ב':

מוז מען דעריבער זאגן אז די עשרה דורות מאדם עד נח האבן מלכתחילה ניט געהאט קיין שום צוגעטיילטן חלק - שכר . . ובסעי' ה' מבאר שיש ב' אופני רע בעולם . . וז"ל: און במילא צוויי אופנים ווי צו טאן מיט זיי א) זאכן וואס זיינען אינגאנצן רע, זיי האבן ניט אין זיך קיין טוב און אזעלכע זאכן דארף מען מאכד זיין - ע"ד פון "שבירתן זוהי טהרתן" וממשיך שזהו הרע של העשרה דורות מאדם עד נח שהוא רע ^{אוצר החכמה} גמור המאכד את העולם.

ולכאן' מדובר כאן בסוג כזה שמתחילת בריאתם ה"ה רע גמור (ואין לומר שזהו רק בגלוי, דבנקודה זה מבאר החילוק ביניהם, היינו שהעשרה דורות מנח עד אברהם היו בדרגא כזו שרק בגלוי היו רע, משא"כ ה"ה דורות מאדם עד נח שהיו כולו רע). ועפ"ז קשה לכאן', דמה ה"ה הכוונה בעשרה דורות האלו ומה ה"ה תכליתם בעולם. ובפרט ממה שמביא בסעי' ב' מן הפסוק וינחהו בג"ע לעבדה ולשמרה וז"ל "און לאחר חטא עץ הדעת איז דער ג"ע דער ארט פון קבלת השכר . . קען דאך ניט געמאלט זיין אז אן ארט אין ג"ע זאל בלייבן ליידג ובפרט אן ארט וואס איז כולל חלקים פון אלע מענטשן פון צען דורות און גאר לאנגע דורות . . ומטעם זה הוכיח שצ"ל שלא ה"ה להם חלק בג"ע מלכתחילה כנ"ל. אבל עדיין קשה דעפ"ז קבלת שכר ג"ע תלוי בעבודה, וא"כ בדורות אלו שמלכתחילה לא היו להם חלק בג"ע יהי' קשה כנ"ל מה ה"ה תכליתם ועבודתם בארץ.

ואולי'ל שתכליתם לא ה"ה קשור עם המושג הפשוט של עבודה היינו ענין חיובי לפעול ולהמשיך קדושה בארץ, אלא שינצלו את קיומם בעולם ע"י שלילת פעולת רעתם ולא ע"י ענין חיובי (שאז הו"ל שכרם גם באופן חיובי) כ"א שהן תכלית מציאותם בעולם והן הפועל יוצא מזה הוא בדרגת שלילת הרע, שלא ירדה רע על מציאות הרע שבתחילה דהמבול באה כתוצאה ממעשיהם הרעים - "שמאבדין" את העולם - פעולה שלילית, ולא שכמו שנולדו מתחילה מיד היו צריכים לשבירה דא"כ מה הוסיפו ע"י מעשיהם הרעים ומה איבדו. אלא שצ"ל שתכליתם ה"ה להשאר כמו שנולדו, ושכרם בצדם שלילת ענין "השחית כל בשר" ענין המבול והיינו שהעולם נשאר כמו שהוא. ושכניהם ובנותיהם יוכלו לקיים דור אחר יבורך ושהם יזכו לג"ע ע"י עבודה חיובי. (ופשוט שאי"ז בסתירה להמבואר בגמ' (סיום מס' חולין וקדושין לט, ב.) ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא דשם מדובר על שכר של ענין חיובי משא"כ כאן).

הת' ראובן ניר
- חלמיד בישיבה -

ו. בגליון פ' לך-לך ש.ז. כותב ר.נ. על המבואר בלקו"ש חט"ו פ' לך-לך א' שעשרה דורות מאדם ועד נח האבן מלכתחילה ניט געהאט קיין שום צוגעטיילטן חלק -שכר, ומקשר לסעיף "ה" דשם מסביר ב' אופנים, רע בעולם א) זאכן וואס זיינען אינגאנצן רע, זיי האבן ניט אין זיך קיין טוב און אזעלכע נאך דארף מען מאבד זיין - ע"ד פון "שבירתן זוהי טהרתן". שזהו הרע של העשרה דורות מאדם עד נח שהוא רע גמור המאבד את העולם.

ומוסיף וז"ל ולכאוי' מדובר כאן בסוג כזה שמתחילת בריאתם ה"ה רע גמור כו' ולפלי"ז קשה הנ"ל לו - לכאוי' מה הי' הכוונה בעשרה דורות האלו ומה הי' תכליתם בעולם.

לכאורה אין דבריו מובנים כלל דמה שמקשר הכתוב בהשיחה שם - שאין להם חלק בג"ע מלכתחילה לענין תכליתם וכותב וז"ל - "בדורות אלו שמלכתחילה לא היו להם חלק בג"ע יהי' קשה כנ"ל מה הי' תכליתם ועבודתם בארץ". אינו מובן כלל. דמה שייך לקשר שכר ג"ע לענין תכליתם בעולם ולכן או' שמכיון שבהשיחה מוכח שאין להם חלק בג"ע לכן אינו מובן מהו תכליתם. דהרי מצינו שענין תכלית בעוה"ז שייך ג"כ בדצ"ח (עיין קונ' השגחה פרטית הוספות - חגה"ש ח"ח בלקו"ש ריש ע' 278 - דגם תנועה אחת של דשא פרטי, משלים הכוונה העליונה בענין הבריאה). אעפ"י שלא שייך בהם ענין חלק בג"ע כלל.

הת' משה יקיר ריזטמאן

- תות"ל 770 -

קובץ הנ"ל גליון שסט

ס. בגליון יום הבהיר ר"ח כסלו מקשה הת' מ.י.ר. על מה שהקשתי בגליון פ' לך לך ש.ז. בענין, תכליתם של הי' דורות מאדם עד נח. שמבואר בלקו"ש חט"ו שלא הי' להם מלכתחילה שכר וחלק בג"ע, וע"ז שאלתי דא"כ צ"ל מה הי' עבודתם בארץ. הוא מקשה על עצם הקושיא שלי וז"ל דמה שייך לקשר שכר ג"ע לענין תכליתם בעולם. דהרי מצינו שענין תכלית בעוה"ז שייך ג"כ בדצ"ח. אע"פ שלא שייך בהם חלק בג"ע כלל. עכ"ל.

ומתוך דבריו נמצא: א) שלא עיין בהשיחה כדבעי, דהרי בסעי' ב' כותב וז"ל: "...ווארום אויף ג"ע שטייט "ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה" און לאחר חטא עה"ד איז דער ג"ע דער ארט פון קבלת השכר פאר דעם לעבדה אלו רמ"ח מ"ע און לשמרה אלו שס"ה מל"ת אין עוה"ז - ג"ע איז באשטימט פאר דעם אדם מיט א תכלית און ציל. עכ"ל בנוגע לעניננו. ומזה מוכיח כ"ק אדמו"ר שליט"א שמכיון שלא מצינו שאדה"ר קבל שכרם צ"ל שלא הי' להם חלק בג"ע מלכתחילה. ב) שלא הבין קושייתי כלל. דהרי כאן מדובר בסוג האדם ולא דצ"ח, דפשוט הוא שדצ"ח משלימים הכוונה העליונה דהרי כל מה שברא לא ברא אלא לכבודו, אבל זה שדצ"ח משלימים הכוונה עליונה אינו תלוי בשום ענין של שכר. משא"כ באדם הרי מפורש הוא בהשיחה שג"ע הוא קבלת השכר על הלעבדה. והיינו שהא בהא תלי'. וזהו חידוש בסוג המדבר, דכוונת בריאתם הוא לעשות לו ית' דירה בתחתו', ובתור שכר להשלמת הכוונה מקבלים חלק בג"ע. וע"ז הקשתי דא"כ צ"ל מה הי' תכליתם בארץ.

30/08/2018

תוצרת המחבר

ורציתי ליישב בגליון הנ"ל שתכליתם הי' לא ענין חיובי של לעבדה אלא שישאר כמו שנבראו שלא ירכו ברע. ושכרם בצדם, שהעולם ישאר כמו שהוא היינו שלא הוה בא לעולם המכול. ואולי יש להוסיף ע"פ החילוק הנ"ל בין "כוונה" ו"שכר". והא גופא שי' דורות אלו נבראו ע"י הקב"ה מורה שהי' בזה איזה כוונה, והחידוש בדורות אלו הוא, שלא היו כמו כל אדם שמקבל שכר ג"ע ע"ז שמשלים כוונת בריאתו, מכיון שהכוונה בהם לא היה ענין חיובי כנ"ל, ועי' בגליון הנ"ל בארוכה.

הת' ראובן ניו

-- תלמיד בישיבת --

בענין אריכות סיפורי התורה לפני החדש הזה

הרב יוסף קראסניאנסקי

מאנסי, ניו יורק

בלקו"ש ח"ה שיחה א' לפ' בראשית מסביר כ"ק אדמו"ר שטענת אוה"ע לישראל שלסטים אתם וכו', הוא משום שכיבוש א"י ע"י ישראל הוא שונה משאר כיבושים בזה, שנשתנה מהות הארץ שנעשה ארץ (של) ישראל וא"א עוד אז עס זאל געהערן לאומה אחרת. והמענה לזה הוא ש"כל הארץ", גם באיכות, "של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו", היינו ישראל, ואופן הנתינה לישראל היא "ברצונו נתנה להם", לז' האומות, "וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו", היינו שרצה שזה שהארץ נעשה א"י יהי' ע"י שבנ"י יהפכו את ארץ ז' האומות לא"י ע"י עבודתם.

ובזה מסביר כל מה שהתורה מספרת עד החדש הזה לכם, שכשם שבראשית ברא אלקים היינו ב' ראשית בשביל ישראל ובשביל התורה.

ואעפ"כ מבריאת העולם היו הרבה דורות שלא היו חשובים לפני המקום, שזהו סדר הבריאה שמה שברצון ה' מתחילת הבריאה (נתינת א"י לישראל, וזה שבריאת העולם הוא בשביל ישראל ובשביל התורה) הנה רצונו הוא שייעשה כן ע"י עבודה (שא"י ייעשה א"י ע"י עבודת ישראל, ושמתוך החול של הרבה דורות שאינם חשובים לפני המקום ימצאו את המרגליות). וכך נעשה גם לאחר המבול שא"י נפלה בחלקו של שם וכשהתחילו הכנעני לכבוש את א"י הנה תיכף הבטיח ה' לאברהם שעתיד אני להחזירה לבניך, שמתעוררת השאלה למה היה צריך א"י להיות בידי הכנעניים כ"כ הרבה שנים, וזה מתורץ ע"י הענין דברית בין הבתרים שהיה צריך להיות הענין דארבע מאות שנה, ואח"כ מספרת לנו התורה איך שזה קרה בפועל ואח"כ מספרת התורה את הענין דיצי"מ שהיה בכדי להביאנו "אל ארץ טובה ורחבה וגו'" ע"ש.

והנה בלקו"ש חט"ו שיחה א' לפ' וישב מסביר כ"ק אדמו"ר את דיוקי לשונות רש"י בהביאו את המשל הנ"ל דחיפוש מרגליות בתוך החול ותחילה מסביר שזה שישובי יעקב טמונים בישובי עשו הוא לפי ששלימות ישובי יעקב הוא הענין ד"אבא אל אדוני שעירה" שזה יהי' בימות המשיח, ומסביר שבהענין ד"לשפוט את הר עשו" - הבירור דעשו, ישנם ב' אופנים א) הבירור של אלו שיהפכו לטוב שהם נמשלו לחול ב) הבירור של אלו שצריכים לדחותם לגמרי וצריכים לאבד אותם והם נמשלו לצרורות היינו דבר המזיק.

ובזה מבאר דיוק לשון רש"י שאו' שממשמש בחול בחיפוש את המרגליות היינו שעבודת האדם צ"ל עם החול היינו הענינים שיכולים להתברר ואח"כ כוברו בכברה היינו שמבדיל את הטוב, המרגליות שמוצא, מהחול ואח"כ, משמצאה, הוא משליך את הצרורות מידו היינו שמכיון שהוא כבר מצא את המרגלית והפרידה מהחול הרי שוב נעשה החול צרורות היינו שאין כל צורך בו ומשליכה מידו.

ומסביר שענין זה של בירור בתכלית עד שמהפכים את החול לצרורות התחילה בעיקר בעבודתו של יעקב. היינו שנח פעל הבירור של ענינים השייכים לעולם היינו שהעולם יהי' כתיקונו, ולכן הכריתות ברית עם נח הוא על קיום העולם, ואח"כ אברהם בעבודתו המשיך אלקות בעולם "ויקרא שם בשם ה' א-ל עולם", ואח"כ יעקב המשיך בעולם גילוי אלקות שלמעלה מהעולם שדוקא ע"י גילוי זה נעשה שלימות הבירור עד שהחול

נהפך לצרורות משא"כ לפנ"ז גם ע"י הבירור דאברהם הרי העולם נשאר במציאות שהרי הוא המשיך את האלקות השייך להעולם.

06/07/2018 18:14

והנה עפ"ז יש לבאר ענין ברש"י על התורה שצריך הסבר ומצינו ששאר פשטני המקרא חולקים עליו בזה, ולמשל בהפסוק "הוא היה גבור ציד לפני ה'" (בראשית י' י') שרש"י מפרש כל הפסוק לריעותא, ואילו האבן עזרא מפרשו ע"פ פשט למעליותא, והרמב"ן ממאן בהלמעליותא שכנגד קבלת רבותינו אבל גם הוא מפרשו באופן שהפסוק מדבר בגבורתו לא בגריעותו.

06/07/2018 18:14

וראה גם בראשית ל"ו י"ב גבי "ותמנע היתה פילגש" ברש"י ורמב"ן שם בארוכה וכהנה וכהנה מצינו הרבה פעמים שרש"י מדגיש הגריעותא בסיפורים אלו וצריך ביאור למה?

וע"פ הנ"ל מובן היטב שהרי לרש"י יש שאלה כללית על כל אריכות סיפורי התורה עד החדש הזה, וההסבר לאריכות זו הוא הענין המובא לעיל מב' השיחות, והיינו דכך הוא הסדר שרצה הקב"ה שזה שברצונו, יושג ע"י עבודת ישראל, ושישנו הענין דמשמוש בחול, ושכשמוציאים את המרגלית נעשה גם החול לצרורות, היינו דבר המזיק.

וא"כ בכל סיפור בתורה צריכים להסתכל עליו אם הוא ענין של מרגלית או של חול או של צרורות. וזהו שרש"י מדגיש בסיפורים אלו הגריעותא שבהאנשים, בכוונתם ובמעשיהם, היינו להבהיר שענין זה משתייך לענין הצרורות, וגם להבהיר איך ובמה הוא צרורות, שכל זה נכנס להבנתנו ב(אריכות סיפור ה)תורה ע"פ פשוטו של מקרא.

והנה ע"פ השיחה דלעיל יומתק המבואר בלקו"ש חט"ו שיחה א' לפ' לך לך בהענין דעשרה דורות מאדם ועד נח וכו' ועשרה דורות מנח עד אברהם וכו', ששואל שם למה דוקא גבי אברהם נאמר שקבל שכר כולם ולא אצל נח. ומסביר שם שהעשרה דורות שמאדם עד נח לא היה בהם טוב כלל וצריכים לאבד אותם משא"כ העשרה דורות שמנח עד אברהם היה בהם טוב וצריכים לברר אותם, וע"פ הנ"ל י"ל שהעשרה דורות שמאדם עד נח היו בגדר צרורות היינו דבר המזיק שאין מתעסקים עמהם רק מאבדים אותם, ולכן הענין דנח הוא שפעל שהעולם יהי' כתיקונו ועמו היה הכריתת ברית על קיום העולם ואילו העבודה דאברהם הוא שהוא בירר את הדורות שלפניו, שהם היו בגדר חול, אשר לכן קבל שכר כולם,

אלא שהבירור היה בזה שהמשיך בעולם גילוי אלקות השייך לעולם ולא גילוי אלקות שלמעלה מהעולם, שדוקא ע"י הוא תכלית הבירור שהחול עצמו נהפך לצרורות שזה נעשה דוקא ע"י יעקב. וכמו שמבואר בלקו"ש ח"י שיחה א' לפ' ויצא בזה שיצא יעקב מבארה של שבועה שלא רצה ליšבע לאבימלך כמו שנשבעו אברהם ויצחק ונמצאתי משהא בשמחת בני ז' דורות", ומבאר שם שעבודת אברהם ויצחק היתה בדומה לעבודת הצדיקים בזה שאף שעסקו בעבודת הבירורים היה זה באופן שהביאו שהרע לא ינגד ויפריע לקדושה אבל לא שהרע עצמו נהפך לטוב, משא"כ יעקב עבודתו היתה ע"ד עבודת הבעל תשובה שמהפך את הרע עצמו לטוב. 06/07/2018nrx

והנה בלקו"ש חט"ו שיחה ב' לפ' לך לך מסביר כ"ק אדמו"ר זה שהתורה מספרת באריכות אודות קיום המצות דהאבות אף שמה שאנו מקיימים המצות הוא דוקא מפני שצוה לנו השי"ת ע"י מרע"ה, ומסביר שבאמת קיום המצות דהאבות ששימש כהכנה למ"ת, וגם הענין דגלות מצרים אצל החסידים ששימש ג"כ כהכנה למ"ת, באמת נוגעים גם בהעבודה דלאחר מ"ת. דהנה העבודה שלפני מ"ת נעשית מצד מציאותם וכל הגילויים וכו' נתייחד עמהם שהם היו כלים להגילוי אור אלא שמכיון שכל הענין נעשה מצד עבודתם הרי הגילוי היה גילוי אור השייך לנבראים, משא"כ לאחר מ"ת שאז נעשה הגילוי מצד למעלה הרי המטה אינו כלי להאור ואינו מתייחד עמהם ובכדי שהגילוי דמ"ת יתייחד עם האדם התחתון הרי הוא צריך לב' הכנות.

ההכנה הראשונה הוא הענין דעבודת האבות היינו שהאדם צריך לפעול כפי שלימות יכולת כחותיו, שע"י שלימות עבודתו הרי הוא מתייחד עם האור והגילוי שבערך הבריאה ואח"כ הרי הוא נעשה כלי להגילוי דתורתו של הקב"ה כפי שנתנה במ"ת, היינו גילוי שלמעלה לגמרי מן העולם. ואח"כ צריך להכנה הב' היינו הענין דגלות מצרים, שהרי מכיון שהתורה כפי שניתנה במ"ת הרי היא למעלה לגמרי מהבריאה, הרי זה שהנברא מתייחד עם התורה כפי ערך כוחותיו אינו עושה אותו לכלי לגילוי התורה שלמעלה מהעולם לגמרי שהרי הנברא אין לו ערך להבורא ולכן צריך להכנה דגלות מצרים היינו הענין דעבודת פרך, עבודת נשים לאנשים, היינו עבודה ויגיעה שהוא היפך

טבעו ורגילותו של האדם ודוקא ע"י עבודה זו וביטול זה הרי האדם נעשה כלי שיתגלה בו תורתו של הקב"ה.

106/07/2018

וי"ל שהסבר זה היא דומה בסגנונו להסבר המובא לעיל מחלק ה' בנוגע ל"כל הארץ של הקב"ה היא וכו'" וגם יש לישבו באותו הלשון ממש דהיינו כמו ששם ההסבר הוא שכל הארץ של הקב"ה היא וכו' ונתנה לאשר ישר בעיניו - היינו ישראל - אלא שאופן הנתנה שייעשה של ישראל בפועל הוא ע"י עבודתם שהם מהפכים את ארץ האומות לא"י כמו"כ כאן ישנה הנתנה והגילוי דמ"ת שזהו הנתנה דתורתו של הקב"ה שלמעלה לגמרי מהעולם, אלא שכפי שהנתנה היא מלמעלה הרי היא נשאר בהעלם ואינה מתייחדת עם האדם ובכדי שתתייחד עם האדם זהו ע"י ב' הכנות. הא' הוא שלימות עבודת המטה (עבודת האבות), והב' היא ההכנה דגלות מצרים היינו עבודת האדם היפך טבעו ויציאתו ממצריאותו שבזה הוא נעשה כלי לתורתו של הקב"ה וי"ל שזהו "נתנה לאשר ישר בעיניו", היינו נתינת התורה מלמעלה לישראל, "ברצונו נתנה להם", הנבראים במציאותם (עבודת האבות), "ברצונו נטלה מהם", היינו היציאה ממצריאותו (גלות מצרים), וע"י כ"ז "ונתנה לנו", היינו שהגילוי דתורתו של הקב"ה מתגלה ומתייחד עם האדם וק"ל.

קבלת שכר דהעשרה דורות דאברהם

הת' שמואל לובעצקי
תלמיד בישיבה

באבות פ"ה מ"ב איתא "עשרה דורות מאדם ועד נח, להודיע כמה ארך אפים לפניו, שכל הדורות היו מכעיסין ובאין, עד שהביא עליהם את מי המבול. עשרה דורות מנח ועד אברהם, להודיע כמה ארך אפים לפניו, שכל הדורות היו מכעיסין ובאין, עד שבא אברהם אבינו וקיבל שכר כולם".

ומקשה ע"ז כ"ק אדמו"ר בלקו"ש חט"ו פרשת לך לך א' דמהו החילוק בין העשרה דורות מאדם ועד נח לעשרה דורות מנח ועד אברהם שדוקא אברהם קיבל שכר כולם משא"כ בנח.

ומבאר דישנם ב' סוגי רע: א) שכל כולו רע - שאין לו תקנה וצריכים לאבדו ע"ד שבירתן זוהי טהרתן (ב) סוג רע שיש בו ניצוץ טוב וצריך להפכו לטוב. וזוהי סיבת החילוק בין העשרה דורות מאדם ועד נח להעשרה דורות מנח ועד אברהם.

שמאדם ועד נח הסוג רע ששרר אז הי' רע גמור ש"שבירתן זוהי טהרתן", ולכן "הביא עליהם את מי המבול", ולכן לא היה אפשר שנח יקבל שכר כולם. משא"כ מנח ועד אברהם הרע הי' אז באופן שאפשר להפכו לטוב וע"כ כשבא אברהם ו"קיים" אותם אז הוא קיבל שכר כולם. 05/07/2018

ולכאורה, צריך ביאור, מהי סיבת החילוק בין העשרה דורות מאדם ועד נח, שהיו בבחי' רע גמור, ודוקא "שבירתן זוהי טהרתן", להעשרה דורות מנח ועד אברהם, שהרע הי' באופן שאפשר להפכו לטוב.

וי"ל (בדא"פ עכ"פ) ע"פ המבואר בלקו"ש חט"ו פרשת נח ג' דמכיוון שכל ה"אויפטו" של מ"ת הוא הקישור בין העליונים ותחתונים לכן לפני מתן תורה הי' צ"ל מציאות של "עליונים" ו"תחתונים" בכדי שיהי' אפשרי החיבור ביניהם אח"כ.

ולכן לפני המבול העולם הי' במצב ד"עולם על מילואו נברא" מצד הבורא ולכן כשהיו חטאים פעלו ירידה באופן שלא שייך בירור ולכן "הביא עליהם את המבול" כי העולם מצד עצמו לא הי' יכול להזדכך.

משא"כ לאחרי המבול העולם נתברר ונזדכך ולכן עשה הקב"ה כריתת ברית ד"לא יכרת כל בשר ולא יהי' עוד מבול", ועי"ז נפעל שהעולם מצ"ע יוכל להתברר ולהזדכך.

ועפ"ז י"ל דזהו טעם החילוק בין העשרה דורות מאדם ועד נח, להעשרה דורות מנח ועד אברהם, כי מאדם ועד נח שהעולם הי' מצד "למעלה" ולא הי' ביכולתו להתברר ולהזדכך, לכן הרע הי' בבחי' רע גמור ש"שבירתן זוהי טהרתן". משא"כ מנח ועד אברהם שהי' לאחרי המבול כשהעולם כבר הזדכך וניתן הכח לעולם להתברר, לכן הרע שהיה אז הי' באופן שאפשר להפכו לטוב, ולכן כשבא אברהם ו"קיים" אותם עי"ז שפעל בירור וזיכוך בעולם, הנה קיבל שכר כולם.